

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 909 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806
1. maj 2003

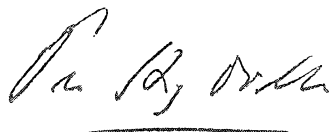
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 9. maj 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (transport, telekommunikation og energi) den 14. maj 2003 – vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

28. april 2003

Eksp.nr. 70731
/TOL

Samlet aktuelt notat vedr. rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 14. maj 2003.

1. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fremme af kraftvarmeproduktion på grundlag af en efterspørgsel efter nyttevarme på det indre energimarked (KOM (2002) 415 endelig).... 2
2. Bæredygtig udvikling - Energirådets opfølgning på Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg..... 8
3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsyningssikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter (KOM(2002) 488)..... 11
4. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af forsyningssikkerheden for naturgas (KOM(2002) 488)..... 18
- 5a. Energidialogen mellem EU og Rusland..... 24
- 5b. Euro-Middelhavs samarbejdet..... 26
- 5c. Energidimensionen af Sydøst-Europa..... 28
- 5d. Den Nordlige Dimension..... 30

1. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fremme af kraftvarmeproduktion på grundlag af en efterspørgsel efter nyttevarme på det indre energimarked (KOM (2002) 415 endelig).

- *Generel indstilling*

Revideret notat

Resumé

Forslagets formål er at støtte og lette opførelse og drift af kraftvarmeværker de steder, hvor der vil være behov for nyttevarme. På kort sigt skal driften af eksisterende og nye kraftvarmeværker sikres inden for det indre energimarked. På lidt længere sigt er det hensigten med direktivet at medvirke til at skabe ramme for investeringer og drift af nye, højeffektive kraftvarmeværker.

Forslaget dækker følgende hovedelementer:

1. Definition af højeffektive kraftvarmeværker og kraftvarmeproduceret el.
2. Oprindelsesgaranti for el produceret på kraftvarmeværker.
3. Forpligtelse for medlemsstaterne til at analysere de nationale potentialer for kraftvarmeproduktion og hindringer for realiseringen af disse potentialer.
4. Evaluering af de forskellige støtteordninger for kraftvarme.
5. Principper for samspillet mellem kraftvarmeproducenter og elforsyningsnettet.
6. Pligt for medlemsstaterne til at evaluere administrative procedurer med henblik på at mindske hindringer for kraftvarme.

Formandskabet lægger op til en vedtagelse af den generelle indstilling på rådsmødet den 14. maj 2003. Det er også det længste Rådet kan nå i beslutningsprocessen på nuværende tidspunkt, da Europa-Parlamentets udtalelse i første læsning endnu ikke foreligger.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen sendte den 22. juli 2002 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 175 TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF (tidligere artikel 189B).

Det græske formandskabs dagsorden er at opnå politisk enighed ved rådsmødet den 14. maj 2003.

I Kommissionens strategi for kraftvarmeproduktion¹ blev der foreslået et overordnet, vejledende fællesskabsmål om at fordoble kraftvarmeproduk-

¹ KOM (1997) 514 endelig – ”En fællesskabsstrategi til fremme af kombineret kraftvarmeproduktion og til fjernelse af hindringer for udviklingen af den”

tionens andel af EU's samlede elproduktion fra 9% til 18% i 2010. Rådet har efterfølgende² bekræftet, at dette mål kan være en nyttig rettesnor for den øgede indsats, som alle skal yde.

Kommissionen anfører i sin grøn bog om energiforsyningssikkerhed³, at der er behov for at udarbejde ny fællesskabspolitikker og – foranstaltninger, der imødegår EU's voksende afhængighed af eksterne energileverandører og modvirker EU's stigende udledninger af drivhusgasser.

En politik for fremme af kraftvarmeproduktion er en af de i øvrigt ret begrænsede muligheder for sådanne tiltag, jfr. Kommissionens meddelelse om klimaændringsprogrammets første fase⁴. Rådet af energiministre behandlede spørgsmålet om gennemførelse af foranstaltninger til fremme af kraftvarme i december 1997, hvor Rådet understregede behovet for yderligere foranstaltninger på grundlag af fællesskabsstrategien, og i juni 2001, hvor rådet tog stilling til Kommissionens forslag til en fællesskabsstrategi for bæredygtig udvikling bestående af blandt andet foranstaltninger til fremme af kraftvarmeproduktion. Rådet støttede, at Kommissionen fremlagde forslag herom med henblik på videre behandling i Rådet.

Med det sigte at bidrage til at forbedre energiforsyningssikkerheden og reducere CO₂-emissionerne anfører Kommissionen, at forslagets formål er at støtte og lette opførelse og drift af kraftvarmeverker de steder, hvor der vil være behov for nyttevarme.

- På kort sigt skal driften af eksisterende og nye kraftvarmeverker sikres inden for det indre energimarked.
- På lidt længere sigt bør et direktiv medvirke til at skabe ramme for investeringer og drift af nye, højeffektive kraftvarmeverker.

Forslaget rummer først og fremmest fælles principper, der skal skabe en afklaring af kraftvarmens retlige status og tage højde for den manglende internalisering af eksterne omkostninger ved el- og varmeproduktion.

Forslagets praktiske gennemførelse vil i høj grad påhvile de enkelte medlemsstater, blandt andet grundet forskelle i klima- og energiforsyningsforhold.

Forslaget dækker følgende hovedelementer:

1. Definition af højeffektive kraftvarmeverker og kraftvarmeproduceret el.
2. Oprindelsesgaranti for el produceret på kraftvarmeverker, jfr. VE-direktivet og forslaget til ændring af direktiverne for det indre marked for elektricitet og naturgas.

² Rådets resolution af 18. december 1997 om en fællesskabsstrategi til fremme af kombineret kraftvarmeproduktion, EFT C 4 af 8.1.98, s.1.

³ KOM (2000) 769 ”På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningssikkerhed”

⁴ KOM (2001) 580 Endelig

3. Forpligtelse for medlemsstaterne til at analysere de nationale potentialer for kraftvarmeproduktion og hindringer for realiseringen af disse potentialer.
4. Evaluering af de forskellige støtteordninger for kraftvarme.
5. Principper for samspillet mellem kraftvarmeproducenter og elforsyningsnettet.
6. Pligt for medlemsstaterne til at evaluere administrative procedurer med henblik på at mindske hindringer for kraftvarme.

Formandskabet har fremlagt en kompromistekst, hvor man går bort fra Kommissionens forslag om en øvre kapacitetsgrænse på 50 MW for kraftvarmeverker, der omfattes af direktivet. Kompromisforslaget indeholder også en række præciseringer for så vidt angår udformningen af de tekniske bilag. Dette indebærer bl.a., at der fastlægges kriterier for definition af den kraftvarmebaserede elproduktion, herunder en klar definition af udtagstværværker, som omfattes af direktivet. Der fastlægges også principper for beregning af energibesparelsen ved kraftvarmeproduktion sammenlignet med adskilt el- og varmeproduktion. Den detaljerede tekniske udformning af kriterierne skal fastlægges i en komitéprocedure.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse om direktivforslaget.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen fremhæver, at det er tvivlsomt, om potentialet for kraftvarmeproduktion kan virkeliggøres alene med medlemsstaternes initiativer. Der er behov for en fælles lovgivning på EU niveau for at fremme effektiv kraftvarmeproduktion og undgå konkurrenceforvridning. Samtidig må direktivforslaget bygge på subsidiaritetsprincippet, så gennemførelsen af reglerne påhviler medlemsstaterne.

Et fælles initiativ til fremme af kraftvarme understøtter desuden interessen i at skabe lige konkurrencevilkår på det indre energimarked, også gennem transparente regler for kraftvarmeproducenter. Handling på EU-niveau kan fremme øget konkurrence fra uafhængige og ofte relativt små elproducenter.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at de angivne målsætninger i direktivforslaget kun vil kunne opnås gennem en fælles regulering, og at forslaget i forhold til målsætningerne ikke går videre end nødvendigt.

4. Gældende dansk ret

Området er i Danmark reguleret via el- og varmforsyningslovgivningen.

5. Høring

Energistyrelsen sendte i perioden fra den 7. august til den 26. august 2002 direktivforslaget om fremme af kraftvarmeproduktion på grundlag af en efterspørgsel efter nyttevarme på det indre energimarked til høring hos 63

interessenter. Der indkom 13 høringssvar, hvoraf 11 indeholdt kommentarer.

Nedenfor gives alene et resume af høringssvarene

Generelt

Dansk Energi, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Elkraft System og Københavns Kommune er positive over for initiativet til at fremme kraftvarme. De mener dog samtidig, at direktivforslaget er for uambitiøst. Samtidig fremhæver de, at forslaget indeholder mange uklarheder og tekniske problemstillinger, som behøver yderligere analyser.

Anvendelsesområde

Dansk Energi, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Elkraft System og Københavns Kommune kritiserer, at forslaget omtaler en øvre grænse på 50 MW elkapacitet for støtteordninger for kraftvarme, idet størsteparten af den danske kraftvarmeproduktion sker på større værker.

Elkraft System og Økologisk Råd peger på vigtigheden af at tage EU-ansøgerlandenes forhold i betragtning.

Renosam mener, at forslaget bør give en særlig plads for affaldskraftvarmen grundet dennes videregående fordele i affaldsbortskaffelsen.

Landbrugsrådet forudsætter, at kraftvarmeproduktion på gartnerier mv. ikke får ændrede vilkår ved direktivforslagets gennemførelse.

Økologisk Råd fremhæver, at en række miljømæssige problemstillinger og muligheder ikke er afspejlet tilstrækkeligt i direktivforslaget, fx i forhold vedr. udbygningen af det samlede energisystem med vedvarende energi, varmepumper og kraftvarme, lavenergibyggeri og ny avanceret teknologi.

Tekniske definitioner og oprindelsesgaranti

Dansk Energi, Danske Fjernvarmeværkers Forening og Elkraft System peger på store behov for at forbedre de tre tekniske bilag. Blandt andet vil de store danske udtagsværker kunne falde igennem definitionerne. Til at overveje videre foreslås et fælles dansk analysearbejde.

Nationale potentialer og støtteordninger

Elkraft System finder det positivt, at landene – herunder specielt ansøgerlandene - skal se på potentialerne og støtteordninger for kraftvarmeproduktion. Dansk Energi og Københavns Kommune foreslår, at forhold omkring støtteordninger mv. (herunder markedsorienterede ordninger såsom kvoter eller afgifter) undersøges nærmere.

Samspillet mellem kraftvarmeproducenter og elforsyningsnettet, herunder administrative krav:

Dansk Energi, Elkraft System og Økologisk Råd lægger stor vægt på, at sammenhængen med elmarkedet og systemoperatøren overvejes. Drifts-krav til kraftvarmeværker må indgå i overvejelserne.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Det skønnes, at forslaget vil kunne implementeres i Danmark rent administrativt, blandt andet gennem el- og varmforsyningslovgivningen.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Konsekvenserne vil som udgangspunkt være beskedne i Danmark, idet Danmark i forvejen har en gennemarbejdet politik på området.

Forslaget har begrænsede administrative konsekvenser for staten i form af standardiserings-, kortlægnings-, kontrol- og indberetningsopgaver.

Kraftvarmeværkerne, hvoraf mange er kommunalt eller lokalt ejede, vil blive pålagt en række indberetningsopgaver. Kraftvarmeproducenterne vil således kunne få øgede opgaver med indhentning af oprindelsesgarantier, indberetninger og aktiviteter vedr. handel med el. Eventuelle administrative lettelser og enklere adgang til elnettet og energimarkedet vil muligvis kunne give fordele for producenterne.

Beskyttelsesniveau:

Gennemførelse af forslaget vurderes at kunne få en positiv indvirkning i form af formindsket CO₂-udslip og anden udledning fra energiproduktion. Kraftvarmeudbygning kan dermed udgøre et vigtigt bidrag til EU's forpligtelse i medfør af Kyoto-protokollen til at reducere drivhusgasudledningen.

Da Danmark allerede har en høj kraftvarmeproduktion, vurderes de mulige positive konsekvenser primært at stamme fra udbygning med kraftvarme i de øvrige medlemsstater. På mellemlangt sigt vil der også kunne ske yderligere omlægninger i Danmark.

Gennemførelse af forslaget vil kunne medvirke til at sikre den danske kraftvarmeproduktion mod miljødumping fra forurenende energiproducenter.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget kan have positive samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark vedrørende bl.a. forbedret brændselsudnyttelse og eksport af kraftvarmerelateret know-how, som imidlertid er vanskelige at kvantificere.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Grundnotat fremsendtes til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2002. Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering

forud for Rådsmødet (TTE) den 25. november 2003, jf. aktuelt samlenotat af 14. november 2002, sendt til udvalget den 14. november 2002.

2. Bæredygtig udvikling - Energirådets opfølgning på Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg.

- Udveksling af synspunkter

Revideret notat

1. Baggrund og indhold

Punktet er led i energirådets opfølgning på Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling, 26. august til 4. september 2002 i Johannesburg. På mødet vedtog man en Implementeringsplan vedrørende fattigdomsbekæmpelse, bæredygtig forbrug og produktion, beskyttelse af naturressourcer, globalisering, sundhed, bæredygtig udvikling i små ø-stater, der er udviklingslande, bæredygtig udvikling i Afrika og andre regioner, midler til gennemførelse, herunder finansiering, samt institutionelle rammer for bæredygtig udvikling.

Implementeringsplanen indeholder ikke konkrete procentuelle målsætninger for den globale brug af vedvarende energi (VE), men efter stærkt pres fra EU er der indsat et klart krav om, at denne andel skal øges væsentligt, og tekstens ordlyd giver samtidig mulighed for at sikre en evaluering af, om udviklingen går i den rigtige retning.

EU tog endvidere initiativ til en Fælleserklæring "The way forward on renewable energy" om at gå længere på vedvarende energiområdet, end der kunne opnås enighed om på topmødet. Fælleserklæringen, der støttes af i alt ca. 80 lande, lægger op til at samarbejde om at fremme vedvarende energi bl.a. på basis af klare, ambitiøse og tidsfaste nationale, regionale og, om muligt, globale mål. Af erklæringen fremgår videre, at landene har vedtaget eller vil vedtage sådanne målsætninger og vil opmuntre andre til at gøre ligeså. Endelig forpligter landene sig til at samarbejde med andre for at opnå dette mål, i særdeleshed gennem såkaldte partnerskabsinitiativer såvel som gennem kommende internationale konferencer om vedvarende energi.

En sådan første konference finder sted i Bruxelles den 4. juni 2003, hvor Kommissionen har inviteret til højniveaumøde i den vedvarende energi-koalition, som led i forberedelserne til den internationale konference om vedvarende energi, som Tyskland i Johannesburg annoncerede, at man vil afholde i juni 2004. En konference i Danmark i september 2004, som indspil til den tyske konference, er også under planlægning.

Rådet (Transport, Telekommunikation og Energi) vedtog den 25. november 2002 rådskonklusioner om energiområdets bidrag til EU-opfølgningen på Verdenstopmødet. Disse konklusioner lægger vægt på implementeringen af eksisterende initiativer som en væsentlig del af EU's opfølgning. Der lægges ikke op til nye konkrete initiativer i disse rådskonklusioner.

Det Europæiske Råds forårsmøde den 20.-21. marts 2003 opfordrede medlemslandene til at accelerere arbejdet med at nå Kyoto-målene, og EU's eksisterende indikative målsætninger om vedvarende energi nævnes som et væsentligt middel. Det understreges desuden, at EU er forpligtet til at spille en aktiv ledende rolle i arbejdet med at fremme bæredygtighed og følge op på Johannesburg-topmødet.

Rådet (Transport, Telekommunikation og Energi) vil tage opfølgningen på Johannesburg- topmødet op som et punkt på mødet den 14. maj 2003, i form af en udveksling af synspunkter.

Det ventes, at formandskabet vil lægge op til, at man bl.a. drøfter, hvilke nye overordnede målsætninger der er behov for på nationalt plan og på Fællesskabsniveau, samt hvilke specifikke tiltag der er behov for på Fællesskabsniveau for at nå det indikative mål for vedvarende energi i 2010, for eksempel i varmesektoren. Formandskabet ventes også at foreslå, at Rådet drøfter, hvad Fællesskabet bør gøre for at udvikle ambitiøse målsætninger for 2020, samt hvilke teknologier der har det største potentiale for at opfylde sådanne målsætninger.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Rådet (GAERC) har, blandt andet som et led i forberedelsen af Det Europæiske Råds forårsmøde i 2003, lagt op til koordineret EU-opfølgning på Verdenstopmødet. Drøftelse af opfølgning i energirådsregi er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet opfølgning på Verdenstopmødet kræver koordination, samarbejde og initiativer i EU.

4. Gældende dansk ret

Der er ikke tale om en retsakt.

5. Høring

Debatoplægget skal ikke sendes i høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Debatoplægget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Debatoplægget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Energirådets opfølgning på Verdenstopmødet har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg, forud for energirådsmødet den 25. november 2002, hvor der blev vedtaget rådskonklusioner om emnet, jf. aktuelt sammenotat af 14. november 2002, sendt til udvalget den 14. november 2002.

EU-opfølgning på Verdenstopmødet blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (GAERC) den 30. september 2002. Rådet (landbrug og fiskeri)'s opfølgning på Verdenstopmødet blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. oktober 2002. EU's strategi for bæredygtig udvikling, herunder Rådet (miljø)'s opfølgning på Verdenstopmødet, blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (miljø) den 17. oktober 2002.

Herudover er den eksterne dimension af EU's bæredygtighedsstrategi og forberedelsen af Verdenstopmødet blevet forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (miljø) den 7. marts 2001, rådsmødet (udvikling) den 31. maj 2001, rådsmødet (miljø) den 7. juni 2001, rådsmødet (udvikling) den 8. november 2001, rådsmødet (GAC) den 18.-19. februar 2002, rådsmødet (miljø) den 4. marts 2002, rådsmødet (GAC) den 11.-12. marts 2002, rådsmødet (GAC) den 13. maj 2002, rådsmødet (udvikling) den 30. maj 2002, rådsmøde (GAC) den 17. juni 2002, rådsmødet (GAERC) den 22.-23. juli 2002 samt Det Europæiske Råd i Göteborg den 15.-16. juni 2001, Det Europæiske Råd i Barcelona 15.-16. marts 2002 og Det Europæiske Råd i Sevilla den 21.-22. juni 2002.

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsynings sikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter (KOM(2002) 488).

- *Generel indstilling*

Revideret notat

Resumé

Direktivforslaget indebærer en udbygning, EU-koordinering og ændret anvendelse af de lagre, som indgår i det eksisterende lagerberedskab for olie. Markant er, at Kommissionen efter en komitologiprocedure skal kunne anvende lagre til intervention på oliemarkedet for at dæmpe oliepriser. Derfor foreslås lageromfanget øget fra 90 til 120 dages forbrug, og at 1/3 af lagrene skal ejes af en offentlig organisation.

Forslagets merudgifter anslås for Danmark til en investering på 1,3 mia. kr. til øgede lagre og en årlig driftsudgift på mindst 15 mill. kr. samt eventuelle over- eller underskud p.gr.a. intervention på oliemarkedet efter Kommissionens beslutning.

1. Baggrund og indhold

Forslaget har hjemmel i artikel 95 (indre marked) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget indgår i en pakke om forsynings sikkerhed for olie og naturgas, hvori indgår:

- a. Meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om det indre energimarked: *Samordnede foranstaltninger på energiforsynings sikkerhedsområdet.*
- b. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsynings sikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter.
- c. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsynings sikkerheden.
- d. Forslag om ophævelse af 3 nugældende direktiver og 2 nugældende Rådsbeslutninger om forsynings sikkerhed for olieprodukter.

I det følgende behandles alene det under b. nævnte direktivforslag.

Forslagene er fremsat som opfølgning af Kommissionens grønbog "På vej mod en europæisk strategi for forsynings sikkerhed" KOM (2000) 769, endelig udgave. Grønbogen blev fremlagt i slutningen af 2000 og efterfulgtes af en offentlig høring.

Forslagets formål

Direktivforslaget om indbyrdes tilnærmelse af forsynings sikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter tilsigter en udbygning, EU-koordinering

og ændret anvendelse af det nuværende lagerberedskab for olie, rettet mod en forsyningskrise. Kommissionen begrundet forslaget således:

- a. Forsyningsikkerhed og koordinering af foranstaltninger herom er en del af implementeringen af det indre energimarked. Dette indre marked er bl.a. baseret på behovet for solidaritet mellem medlemsstaterne, herunder i centrale energisektorer som olie, gas og el.
- b. EU's energimarked er sårbart, da 80% af forbruget er baseret på fossile brændstoffer, hvoraf 2/3 importeres. I 2020 kan importandelen for olie være øget til 90% og til 70% for naturgas. Denne sårbarhed kan have geopolitiske, økonomiske og sociale konsekvenser.
- c. I en global økonomi er målsætningen for EU dog, isoleret set, ikke at opnå energimæssig uafhængighed eller at mindske afhængigheden, men at håndtere de risici, som er konsekvenser af afhængigheden af olie. Disse risici er dels en egentlig forsyningsmangel, dels kraftige prisudsving, som påvirker forbrugerlandenes økonomiske vækst.
- d. Således angives som estimat, at en stigning i råolieprisen på 10 USD pr. tønde vil reducere den økonomiske vækst med 0,5% i de industrialiserede lande og 0,75% i udviklingslande. Dog er der ikke en lineær sammenhæng mellem råoliepriser og økonomisk vækst. Pludselige, uventede og meget kraftige prisstigninger kan således forårsage økonomiske skadevirkninger, som langt overstiger disse skøn, og kan derudover føre til sociale spændinger og problemer.
- e. Den væsentligste risiko i dag er derfor ikke en forsyningsmangel, men derimod de økonomiske skadevirkninger, som kan forårsages af prisstigninger.
- f. Det nuværende lagerberedskab for olie gennem IEA (Det Internationale Energiagentur) og gennem EU-direktiver er ikke tidssvarende:
 - EU-mekanismerne mangler dels solidaritet mellem medlemsstaterne, dels en EU-beslutningskompetence for lagerdispositioner.
 - IEA-mekanismerne er forældede, de forudsætter enighed mellem alle 26 medlemslande og kan kun anvendes ved en forsyningsmangel, men ikke over for stigende oliepriser.
 - Endvidere har IEA-landene (excl. EU) ikke nødvendigvis samme interesser som EU.
- g. Der er derfor behov for hurtigt at kunne foretage markedsindgreb rettet mod for høje priser.
- h. Lagerberedskabet består i de fleste lande af lagre hos olieselskaber. Dette giver konkurrenceforvridning mellem raffinaderiselskaber og ikke-raffinaderiselskaber.
- i. I det indre energimarked vil ét lands beslutninger om olie- og gasforsyninger have konsekvenser for de andre lande. EU har derfor en vigtig rolle med hensyn til at koordinere og understøtte medlemsstaterne for at sikre, at markedet fungerer og har tilstrækkelig høj forsyningsikkerhed. Regulering af forsyningsikkerhed bør derfor være en del af det indre energimarked.
- j. Målsætninger for EU med hensyn til forsyningsikkerhed for olie vil være
 - at sikre solidaritet mellem medlemsstaterne ved energikriser gennem koordineret handling;

- varetage forsyningssikkerhed ved at fastlægge mekanismer ved forsyningsmangel;
 - at varetage fysisk sikkerhed for forsyninger og installationer;
 - sikre markedsstabilitet ved drøftelser med producentlande og ved markedsindgreb.
- k. Der bør etableres EU-rammer for forsyningssikkerhed, herunder
- harmonisering af de nationale lagerberedskaber, bl.a. ved krav om etablering af en offentlig lagerorganisation, som skal eje mindst 1/3 af lagrene;
 - koordineret anvendelse af lagerberedskabet i en krisesituation modsat nu, hvor der i EU kun er gensidige drøftelser og hvor IEA-samarbejdet ikke sikrer sådan EU-koordinering;
 - harmonisering af interventionskriterier ved olieprisstigninger.
- l. Ekspertise skal opbygges i EU i form af et *Europæisk Observations-system for Olie- og Gasforsyninger* og evt. senere en *Teknisk Organisation for Olie- og Gasforsyningssikkerhed*.

Forslagets indhold

Direktivforslaget indeholder forslag om følgende forhold, jf. nedenfor:

- a. ændringer af dispositioner over olielagrene ved forsyningskrise m.m.;
- b. ændringer af omfang, organisering m.m. af lagerberedskabet for olie;
- c. ændringer af kompetenceforhold mellem EU og medlemsstaterne;
- d. etablering af EU-ekspertise om olie- og gasforsyninger.

Med hensyn til *ændringer af dispositioner over olielagrene ved forsyningskrise* indebærer forslagets artikel 6-8 samt 9(2) og 10(2):

- a. I tilfælde af forsyningsafbrydelse for olie, som kan føre til alvorlige forstyrrelser af økonomiske forhold og af det indre marked for olieprodukter, kan Kommissionen ved en komitologiprocedure (forskriftsprocedure) beslutte, at medlemsstaterne skal
 - stille olielagrene i lagerberedskabet til rådighed gradvist; og
 - begrænse olieforbruget på konkrete områder eller generelt.
- b. Sådanne foranstaltninger - både lageranvendelse og forbrugsbegrænsende foranstaltninger - kan besluttes, hvis der indtræder en forsyningsafbrydelse på mindst 7% af oliemarkedet.
- c. Kommissionen kan endvidere - ved komitologiprocedure - beslutte, at medlemsstaterne skal stille olielagrene i lagerberedskabet til rådighed gradvist, såfremt der hersker en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en forsyningsafbrydelse, som skaber stor ustabilitet på markederne. Sådanne beslutninger foretages dog under hensyntagen til medlemsstaternes internationale aftaler.
- d. Kommissionen kan undersøge behovet for foranstaltningerne under c. ved en spotpris for råolie, som - beregnet over 12 måneder - vil øge EU's eksterne olieregning (beregnet i forhold til gennemsnittet for de foregående 5 år) med 0,5% af EU's bruttonationalprodukt. Det vil være opfyldt ved en pris på Brent-råolie på 30 USD.
- e. Kommissionen fastsætter under a.-c. betingelser om medlemsstaternes foranstaltninger.

- f. Medlemsstaterne skal derfor sikre,
- at de har beføjelser til at gennemføre de besluttede foranstaltninger og har planer for håndtering af forsyningsafbrydelser eller udbredt opfattelse herom, som skaber stor prisstabilitet;
 - at sådanne foranstaltninger skal være så lidt konkurrencebegrænsende som muligt;
 - at lagrene er til stede og til rådighed og ikke anvendes til andet, bortset fra tilfælde af lokale forsyningsproblemer eller som følge af internationale forpligtelser.

Med hensyn til *ændringer af omfang, organisering m.m. af lagerberedskabet for olie* indebærer forslagets artikel 2-5 samt 10(1):

- a. Medlemsstaterne skal have et lagerberedskab, der for hver oliekategori svarer til 90 dages forbrug.
- b. Dette niveau skal senest 1. januar 2007 øges til 120 dages forbrug.
- c. Lagrene holdes af medlemsstaterne på eget område eller på anden medlemsstats område. En medlemsstat kan ikke modsætte sig, at lagre overføres til en anden medlemsstat.
- d. Medlemsstaterne skal senest 1. januar 2007 etablere en offentlig lagerorganisation, som skal eje mindst 1/3 af lagrene i hver produktkategori.
- e. Den offentlige lagerorganisation skal holde lagre for ikke-raffinaderiselskaber mod et gebyr, som ikke overstiger omkostningerne derved.
- f. Medlemsstaterne skal sikre rimelige og ikke-diskriminerende vilkår for forhold om lagringspligt.
- g. Medlemsstaterne skal sikre, at lagrene identificeres og overvåges, og skal indføre sanktioner.

Med hensyn til *ændringer af kompetenceforhold mellem EU og medlemsstaterne* indebærer forslagets artikel 9(2) og 11, at Kommissionen træffer beslutninger om

- a. indgreb ved forsyningsafbrydelser for olie eller udbredt opfattelse om en risiko herfor;
- b. direktivets gennemførelse, herunder definition af produktkategorier, beregning af indenlandsk olieforbrug samt indregning af indenlandsk olieproduktion.

Sådanne beslutninger træffes ved komitologiprocedure (jf. komitologiafgørelsen, artikel 5 og 7 (1999/468/EF)).

Med hensyn til *etablering af EU-ekspertise om olie- og gasforsyninger* indebærer forslagets artikel 12, at Kommissionen senest 1. januar 2004 opretter et *Europæisk Observationssystem for Olie- og Gasforsyning*, som forestås af Kommissionen. Organisationens arbejdsopgaver skal omfatte:

- overvågning af det indre og det internationale oliemarked;
- fysisk overvågning af infrastrukturer i og uden for EU af betydning for olieforsyningssikkerhed;
- overvågning af olieforsyningerne og procedurer herfor i en krisesituation;

- undersøgelse af effektive anlægssikkerhedsforanstaltninger i oliesektoren;
- overvågning af omfanget af olielagre, procedurer for deres anvendelse samt indførelse af forbrugsbegrænsende foranstaltninger;
- oprettelse af databaser til brug for opgaverne.

Direktivet skal implementeres senest 1. januar 2004, dog på enkelte områder senest 1. januar 2007.

Formandskabet har fremlagt et kompromisforslag, som indeholder en række ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Ifølge kompromisforslaget skal landene som hidtil have et lagerberedskab på 90 dages forbrug og ikke 120, som foreslået af Kommissionen. Der stilles heller ikke krav om, at olielagre skal ejes af en offentlig organisation. Forslaget om, at Kommissionen skal kunne benytte olielagre til at intervenere i oliemarkedet med henblik på at påvirke prisdannelsen er ligeledes bortfaldet.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet udtalelse foreligger endnu ikke.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at da formålene med forslagene - nemlig oprettelse af et fuldt funktionsdygtigt indre marked for olieprodukter baseret på fair konkurrence og forsyningssikkerhed for olie - ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne, er det i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet bedst at overlade dette til Fællesskabet. Endvidere anføres, at direktivforslaget ikke går videre end nødvendigt herfor.

Det er regeringens opfattelse, at forslaget vil kunne rejse spørgsmål om forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen finder endvidere, at de foreslåede øgede beføjelser for Kommissionen ikke er den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde for at øge forsyningssikkerheden for olie. Endelig finder regeringen, at forslaget går videre end nødvendigt for at opnå den ønskede forsyningssikkerhed for olie.

4. Gældende dansk ret

Danmark har internationale forpligtelser vedrørende forsyningssikkerhed for olie i forhold til dels IEA, dels EU. Disse forpligtelser vedrører:

- a. Opretholdelse af lagre af olieprodukter, hvor IEA- og EU-forpligtelserne beregnes forskelligt:
 - IEA-forpligtelsen beregnes på grundlag af medlemslandenes årlige nettoimport af råolie og olieprodukter. Som nettoeksportør af olie har Danmark ikke p.t. sådanne forpligtelser.
 - EU-forpligtelsen svarer til 90 dages forbrug. Som olieproducent er Danmarks forpligtelse p.t. reduceret med 25% til 67,5 dages forbrug.
- b. Rapportering af statistiske data m.m. til IEA og EU om olieforhold.
- c. Mekanismer for indgreb i tilfælde af forsyningskriser, hvor der er

- IEA-mekanismer, dels i selve traktaten, dels i den såkaldte CERM-procedure (*Co-ordinated Emergency Response Measures*),
- hvorimod der i mindre grad er EU-mekanismer for indgreb.

Gældende dansk lovgivning om forsyningsikkerhed for olie består af:

- a. Lov nr. 1275 af 20. december 2000 om pligtige lagre af mineralolie og mineralolieprodukter.
- b. Lovbekendtgørelse nr. 88 af 26. februar 1986 af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger.
- c. Lov nr. 165 af 7. maj 1975 om oplysnings- og salgspflicht vedrørende kulbrinter.

5. Høring

Direktivforslaget blev udsendt i høring den 15. oktober 2002 hos en bred kreds af interessenter. Der indkom 5 høringssvar med bemærkninger.

Oliebranchens Fællesrepræsentation (OFR) og Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO) har i et fælles høringssvar bl.a. bemærket,

- at oliebranchen finder, at det nuværende lagerberedskab er fuldt dækkende for de afbrydelser i olieforsyningen, som man realistisk kan forestille sig, især på baggrund af Danmarks egen råolieproduktion;
- at man derfor ikke finder behov for at øge lagrene (43% stigning);
- at man finder det relevant at bevare den reduktion på 25% af lagringspligten, som p.t. gælder for lande med egen råolieproduktion;
- at omkostningerne ved den foreslåede lagerforøgelse vil bestå dels af en investering på ca. 1.300 mill. kr. til indkøb af olie med dagens priser, dels øgede driftsudgifter på ca. 15 mill. kr. om året;
- at den foreslåede lagerforøgelse kan nødvendiggøre genindførelse af beredskabstillægget for brændstoffer, dvs. højere forbrugerpriser;
- at man ikke ser noget behov for en statslig lagerorganisation;
- at effekten af at benytte lagerberedskabet til prispåvirkende formål er meget begrænset, og at en større lageropbygning hertil er omsonst;
- at IEA bør fortsætte som det overordnede koordineringsorgan for at sikre virkningen af lagrenes anvendelsen på verdensplan.

Dansk Energi har i sit høringssvar anført bl.a.,

- at man er enig i, at der skal sikres en international koordination af beredskabsinitiativerne på olieområdet, dels for at sikre størst effekt i en krisesituation, dels for at undgå konkurrenceforvridninger;
- at det er foreningens indtryk, at IEA-reglerne - herunder udmøntningen i dansk lovgivning - på dette område har været hensigtsmæssige;
- at det er uheldigt, at direktivforslaget giver Kommissionen i en helt central rolle, der ikke indebærer samme fleksibilitet som i IEA;
- at man som udgangspunkt er meget kritisk over for forslaget om, at Kommissionen kan bruge lagre til at påvirke markedets prisdannelse;
- at man umiddelbart finder det foreslåede "Europæisk Observationssystem for Olie- og Gasforsyning" helt overdimensioneret.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget forudsætter, at der tilvejebringes et lovgrundlag for oprettelse m.m. af en offentlig lagerorganisation. Endvidere vil behovet for ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger skulle vurderes.

Forslaget indeholder ikke Kommissionens krav til lagerberedskabets udformning og anvendelse. Der kan derfor p.t. alene foretages en foreløbig omkostningsberegning. Omkostningerne ved øget lagerberedskab blev i november 2002 af *Foreningen Danske Olieberedskabslagre* (FDO) på det foreliggende grundlag vurderet at indebære

- a. en investering på 1.300 mill. kr. til olieindkøb ved dagens oliepriser, naturligvis stærkt afhængigt af den forudsatte oliepris;
- b. en investering på 0 kr. til etablering af øget lagerkapacitet, idet der er tilstrækkelig ledig olielagerkapacitet i Danmark, som vil kunne lejes;
- c. årlige driftsomkostninger på mindst ca. 15 mill. kr. (excl. forrentning af investeret kapital) samt udgifter til leje af øget lagerkapacitet;
- d. eventuelle over- og underskud som følge af Kommissionens beslutninger om markedsindgreb.

Omkostningsberegningen forudsætter, at opgaven varetages af FDO. Alternativet hertil er at oprette en offentlig lagerorganisation. Omkostningerne herved vil mindst svare til de nævnte omkostninger.

Hertil kommer omkostninger for EU's budget med afledte konsekvenser for statsfinanserne i relation til det af Kommissionen foreslåede "Europæiske Observationssystem for olie- og gasforsyninger". Kommissionen forventer, at de samlede årlige udgifter til systemet vil beløbe sig til ca. 1,6 mio. EURO.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Samfundsøkonomisk vil der være dels negative konsekvenser p.gr.a. øgede lageromkostninger, dels positive konsekvenser hvis intervention på oliemarkedet i perioder giver i lavere oliepriser end ellers. De sidstnævnte konsekvenser kan dog ikke kvantificeres på det foreliggende grundlag.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering i forbindelse med rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 4. oktober 2002, jf. aktuelt samlenotat af 19. september 2002, sendt til Folketingets Europaudvalg den 19. september 2002.

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af forsyningssikkerheden for naturgas (KOM(2002) 488).

- Generel indstilling

Revideret notat

Resumé

Direktivets formål er at sikre et velfungerende indre marked for naturgas ved beskyttelsesforanstaltninger til sikring af naturgasforsyningssikkerheden. Direktivet skal opstille fælles rammer for, hvordan medlemsstaterne skal fastlægge en gennemsigtig forsyningssikkerhedspolitik, som udelukker forskelsbehandling og er i overensstemmelse med et konkurrencepræget indre gasmarkeds krav. Der skal klarlægges roller og ansvar for markedsdeltagerne og indføres særlige procedurer, hvorefter gasforsyningen kan sikres uden forskelsbehandling.

Direktivforslaget indebærer krav om, at medlemsstaterne skal fastlægge en generel forsyningssikkerhedspolitik, som er foreneligt med et fuldt funktionsdygtigt indre marked for naturgas. I direktivet foreslås fastsat standarder for opretholdelse af forsyningssikkerheden under normale temperaturmæssige forhold, under situationer med usædvanligt lave temperaturforhold og i tilfælde af kolde vintre. Medlemsstaterne skal i denne forbindelse bl.a. træffe nødvendige foranstaltninger for at sikre, at gasoplagring i det nødvendige mindstemål bidrager til at opfylde standarderne for forsyningssikkerheden.

Det foreslås endvidere, at der skal opbygges ekspertise på EU-niveau i form af et "Europæisk Observationssystem for olie- og gasforsyninger". I tilfælde af usædvanlige gasforsyningssituationer kan Kommissionen træffe de nødvendige foranstaltninger for, at de medlemsstater, som særlig rammes af gasforsyningsafbrydelsen, kan få særlig bistand ved bl.a. frigivelse af gaslagre, tilrådighedsstillelse af ledningskapacitet med henblik på omdirigering af gasforsyninger og afbrydelse af kunder med mulighed for at anvende andet brændsel.

1. Baggrund og indhold

Forslaget til direktiv har hjemmel i Artikel 95 TEF (indre marked) og skal derfor behandles af Europa-Parlamentet og Rådet efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF.

Forslaget indgår i en pakke, der samlet omfatter følgende forslag om forsyningssikkerhed for olie og naturgas:

- a. Meddelelse om det indre energimarked: koordinerede foranstaltninger om energiforsyningssikkerhed;
- b. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsyningssikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter;

- c. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af forsyningssikkerheden for naturgas;
- d. Forslag om ophævelse af 3 nugældende direktiver om forsyningssikkerhed for olieprodukter;
- e. Forslag om ophævelse af 2 nugældende Rådsbeslutninger om forsyningssikkerhed for olieprodukter.

Direktivforslagets indhold

Direktivets formål er at sikre et velfungerende indre marked for naturgas ved beskyttelsesforanstaltninger til sikring af naturgasforsyningssikkerheden. Direktivet skal opstille fælles rammer for, hvordan medlemsstaterne skal fastlægge en gennemsigtig forsyningssikkerhedspolitik, som udelukker forskelsbehandling og er i overensstemmelse med et konkurrencepræget indre gasmarkeds krav. Der skal klarlægges roller og ansvar for markedsdeltagerne og indføres særlige procedurer, hvorefter gasforsyningen kan sikres uden forskelsbehandling.

I direktivets artikel 3 fastsættes der krav om, at medlemsstaterne skal fastlægge en generel forsyningssikkerhedspolitik, som er foreneligt med et fuldt funktionsdygtigt indre marked for naturgas. Det kan indebære klarlægning af de forskellige markedsdeltageres generelle opgaver og ansvar, når det drejer sig om at opfylde forsyningssikkerhedsstandarder. I denne forbindelse tages der i videst muligt omfang hensyn til:

- a) Behovet for at sikre fortsatte naturgasforsyninger under vanskelige forhold, især til kunder i boligsektoren, som ikke har andre brændselsmuligheder;
- b) Behovet for at sikre tilstrækkeligt omfattende gaslagre eller andre brændselsreserver;
- c) Behovet for at sprede forsyningerne og sikre en rimelig ligevægt mellem de forskellige naturgasforsyningskilder;
- d) Behovet for at kunne tiltrække nye naturgasforsyninger fra interne og eksterne kilder til det indre europæiske marked for gas;
- e) Risikoen for det alvorligst tænkelige systemsvigt eller for afbrydelse af den vigtigste forsyningskilde og omkostningerne ved at imødegå en sådan forsyningsafbrydelse;
- f) Det indre marked og mulighederne for grænseoverskridende samarbejde i forbindelse med gasforsyningssikkerheden.

I direktivets artikel 4 foreslås fastsat det generelle niveau for forsyningssikkerheden:

- At medlemslandene træffer de nødvendige foranstaltninger for, at forsyningerne til uafbrydelige kunder, som ikke kan omstille til andre brændselsformer, sikres i 60 dage under normale vejrforhold, hvis den vigtigste gasforsyningskilde udsættes for forstyrrelser.
- At medlemslandene træffer de nødvendige foranstaltninger for, at forsyningerne til uafbrydelige kunder, som ikke kan omstille til andre brændselsformer, sikres i tidsrum på 3 dage under de usædvanligt lave temperaturforhold, der statistisk indtræffer hvert 20 år.

- At medlemslandene træffer de nødvendige foranstaltninger for, at forsyningerne til uafbrydelige kunder, som ikke kan omstille til andre brændselsformer, sikres i tilfælde af en af de kolde vintre, som statistisk indtræffer hvert 50 år.

Til opfyldelse af forpligtelserne kan medlemslandene anvende midler, såsom afbrydelse af afbrydelige kunder, gasoplagring, forsyningsfleksibilitet og spotmarkeder. Oplagring af gas inden for medlemslandene eller uden for må dog bidrage med en nødvendig minimumsandel, idet der samtidig tages hensyn til de enkelte medlemsstaters geologiske og økonomiske oplagringsmuligheder.

I artikel 5 sættes et rapporteringssystem op for gasforsyning, efterspørgsel, lager, forsyningsikkerhedsmæssige foranstaltninger m.v., for såvel medlemslandene som Kommissionen. I artikel 6 forpligtes Kommissionen til at overvåge situationen for langsigtede gaskontrakter under henvisning til EU's forsyningsikkerhed. Endvidere kan Kommissionen - hvis den finder det nødvendigt - vedtage anbefalinger og/eller beslutninger, der forpligter medlemsstater til at foretage særlige foranstaltninger for at sikre, at en passende minimumsandel af ny gasforsyning fra ikke-medlemslande over de følgende fem år efter direktivets ikrafttræden er baseret på langsigtede kontrakter, og at passende likvide gasforsyninger er udviklede og til rådighed inden for EU til at understøtte stabile langsigtede gasforsyninger.

I henhold til artikel 7 skal medlemslandene tage passende foranstaltninger til at sikre ikke-diskriminerende bevillingsprocedurer til lagerudbygning og LNG-faciliteter og fjerne alle barrierer for etablering af disse faciliteter. I tilfælde af en ekstraordinær gasforsyningssituation, giver artikel 8 Kommissionen mulighed for - efter konsultation med en nedsat komité - til at udstede anbefalinger til medlemslandene om at træffe de nødvendige foranstaltninger vedrørende frigivelse af lagergas, fastsættelse af ledningskapacitet og afbrydelse af afbrydelige kunder for at danne grundlag for speciel assistance til medlemslande som i særlig grad er ramt af nedbrud i gasforsyningen.

Såfremt de trufne foranstaltninger er utilstrækkelige, kan Kommissionen i overensstemmelse med en komitéprocedure forpligte medlemsstater til at træffe specifikke foranstaltninger med sigte på at yde den nødvendige assistance til andre medlemsstater, der i særlig grad er ramt af en afbrydelse af gasforsyningerne. ”

Kommissionen opretter ifølge artikel 10 et Europæisk Observationssystem for Olie- og Gasforsyning, som skal bistå med udarbejdelse og korrekt gennemførelse af Fællesskabets lovgivning for gasforsyning, overvåge dens anvendelse og hjælpe med at vurdere gældende foranstaltningers effektivitet og betydning for det indre naturgasmarkeds funktionsduelighed.

Det skal give Kommissionen den nødvendige tekniske bistand til udarbejdelse og vurdering af foranstaltninger, der træffes på grundlag af dette

direktiv og bidrage til en bedre forståelse af det indre markeds og det internationale gasmarkeds udvikling og de kræfter, der styrer dem.

Formandskabet har fremlagt en kompromistekst, som indeholder en række ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Dette indebærer bl.a., at Kommissionen generelt tillægges mindre kompetence og beføjelser til at til at intervenere på gasmarkedet i forbindelse med forsyningssvigt. Der er ligeledes mindre ambitiøse kriterier for forsyningsikkerhed og indberetningskrav fra medlemslandene, ligesom kommissionens rolle i forbindelse med overvågning af gasmarkedet nedtones.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet udtalelse foreligger endnu ikke.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at da den foreslåede foranstaltnings målsætninger, nemlig at oprette et fuldt funktionsdygtigt indre marked for naturgas, som bygger på sikre naturgasforsyninger og fair konkurrence, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne, er det i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet bedst at overlade dette til Fællesskabet. Endvidere anføres, at direktivforslaget ikke går videre end nødvendigt herfor.

Det er regeringens opfattelse, at forslaget vil kunne rejse spørgsmål om forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen finder endvidere, at de foreslåede øgede beføjelser for Kommissionen ikke er den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde for at øge forsyningsikkerheden for naturgas.

4. Gældende dansk ret

Naturgasområdet reguleres af naturgasforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser.

5. Høring

Direktivforslaget blev sendt i høring den 17. november 2002 til organisationer og myndigheder med svarfrist den 8. november 2002.

DONG Naturgas A/S bemærker bl.a.:

”DONG er enig med Kommissionen i, at etableringen af det indre marked for naturgas indebærer et øget behov for koordinering af de foranstaltninger, som træffes vedrørende forsyningsikkerhed. På et konkurrencepræget marked er det ikke sikkert, at gasleverandørerne vil give forsyningsikkerheden den nødvendige strategiske prioritet, idet fokus i højere grad vil blive rettet mod en kortsigtet optimering.

DONG finder derfor, at gasindustriens varetagelse af forsyningsikkerheden - som tilfældet er i dag - bør suppleres med en klar definition af de minimumskrav til forsyningsikkerhed, som skal opfyldes. Disse minimumskrav bør efter DONG's opfattelse etableres på EU-plan og kan sup-

pleres med yderligere nationale krav, som afspejler de nationale forhold. Det er endvidere vigtigt, at det fortsat er de nationale myndigheder, som definerer, hvilket ansvar de forskellige aktører har.”

For så vidt angår den koordinerende rolle på EU-plan, finder DONG, at det indre naturgasmarked vil medføre et behov for en vis grad af overvågning og koordinering af forsyningssikkerheden på europæisk plan. DONG finder imidlertid ikke, at der er belæg for, at Kommissionen skal have vidtrækkende beføjelser for så vidt angår medlemsstater at frigive gaslagre til brug i andre Stater. Sådanne beføjelser vil forvride markedet, herunder give forkerte incitamenter til at ”køre på frihjul”, og dermed mindske markedets evne til netop at tilvejebringe forsyningssikkerhed.”

DONG vurderer endvidere, at selskabet på indeværende tidspunkt vil kunne leve op til direktivudkastets krav.

Elkraft System og Eltra bemærker, at anvendelsen af naturgas i elsystemet har medført, at forsyningssikkerhed for el og naturgas er blevet sammenkædet, hvorfor et svigt i naturgasforsyningen vil kunne få indflydelse på elforsyningen, også selvom kun afbrydelige kunder afbrydes. Anvendelse af naturgas til elproduktion og det forhold, at en stigende del af elproduktionen i Europa foregår med naturgas, betyder, at de to selskaber ser positivt på forslaget om at gennemføre foranstaltninger til at opretholde naturgasforsyningssikkerheden. Eltra mener dog ikke, at det foreliggende direktivudkastet på en række områder bør være mere forpligtende. Elkraft System mener, at i tilfælde af svigtende gasforsyning bør direktivet også have klare regler, der sikrer forsyningen til elproduktionen, selvom kun de afbrydelige værker påvirkes.

I lyset af naturgassens stigende andel af Danmarks energibalance, herunder det stigende gasforbrug i kraftværkerne er Dansk Energi enig i, at der bør fokuseres mere på forsyningssikkerhedsaspektet – også i samarbejdet med EU’s medlemslande. Dansk Energi vil foreslå, at det nærmere drøftes mellem branchen og Energistyrelsen, om den foreslåede form er hensigtsmæssig.

Landbruksrådet ser overordnet positivt på forslaget til direktivet, fordi forslaget indeholder mange gode intentioner, der vil kunne bidrage til at fremme markedsåbningen ved den foranstående liberalisering af det danske gasmarked. Det fremføres bl.a., at som led i den voksende efterspørgsel på gas er erhvervet enig i, at den fremtidige udbygning af den europæiske gasinfrastruktur bør ske ud fra hensynet om den bredest mulige spredning i forsyningslande og bedst mulige interne fordeling. Herved formindskes afhængigheden af enkeltstående gasleverandører, og forsyningssikkerheden tilgodeses via en effektiv omfordeling.

Energitilsynet bemærker, at forslaget indeholder en forpligtelse til at fritage markedsdeltagere, der har en markedsandel under 10% eller må betragtes som nye. Reglen har til formål at øge antallet af markedsdeltagere

i de enkelte medlemsstater. Energitilsynet kan støtte en sådan udvikling. Reglen bør imidlertid ikke være til hinder for, at en medlemsstat opret holder et objektivt og ikke-diskriminerende forsyningssikkerhedssystem, hvorefter markedsdeltagerne betaler en andel af udgifterne til systemet, der svarer til deres andel af det samlede salg til slutbrugere i medlemsstaten.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

De samlede økonomiske virkninger ved direktivforslaget er ikke tilstrækkelig beskrevet i direktivet, men oprettelse af et "Europæisk Observationsystem for olie- og gasforsyninger" under Europa-Kommissionen vil have begrænsede konsekvenser for EU's budget, med tilsvarende begrænsede afledte konsekvenser for statsfinanserne. Kommissionen forventer, at de samlede årlige udgifter til systemet vil beløbe sig til ca. 1,6 mio. EURO.

Endvidere vil der blive tale om begrænsede nye administrative byrder i forbindelse med indberetning af forhold om gasforsyningssikkerheden m.v. til Kommissionen.

Endelig vil der formentlig være behov for ændringer af lov om naturgasforsyning.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er vurderingen, at den danske gassektor på nuværende tidspunkt vil kunne opfylde betingelserne i direktivforslaget uden at skulle afholde nye udgifter. De minimumskrav som er opstillet i direktivforslaget er i et europæisk perspektiv vidtrækkende og for en række andre medlemslande tillige omkostningskrævende. Omkostningerne vil i sidste ende skulle bæres af gaskunderne.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering i forbindelse med rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 4. oktober 2002, jf. aktuelt samlenotat af 19. september 2002, sendt til Folketingets Europaudvalg den 19. september 2002.

5a. Energidialogen mellem EU og Rusland

- Rådskonklusioner

Revideret notat

1. Baggrund og indhold

Energidialogen blev lanceret på topmødet mellem EU og Rusland under det franske formandskab i efteråret 2000. Energidialogen er et led i bestræbelserne på at etablere et partnerskab mellem Fællesskabet og Rusland på energiområdet. EU's interesser i samarbejdet med Rusland knytter sig først og fremmest til import af energiråstoffer fra Rusland, herunder især olie og gas. Ruslands interesser knytter sig især til EU-investeringer i energisektoren og overførsel af teknologi samt know-how. Energidialogens formål ligger dermed meget tæt på Energicharterets formål. Dialogen omfatter imidlertid kun EU og Rusland, mens Energicharteret tillige omfatter ca. 30 andre lande.

I det fremlagte forslag til rådskonklusioner fremhæves som led i dialogen en række punkter af fælles interesse, herunder:

- fremme af forsyningssikkerheden gennem langtidskontrakter for gas; kontrakterne skal dog være konsistente med Fællesskabslovgivningen, især er de såkaldte destinationsklausuler et problem,
- udviklingen af energiinfrastrukturprojekter,
- reciprocitet mht. adgang til elmarkeder og i den forbindelse fælles standarder for at undgå miljødumping,
- udvikling af energilovgivningen i Rusland,
- fremme af rationel energianvendelse og energibesparelser i Rusland,
- undersøgelse af mulighederne for at de fleksible Kyoto-mekanismer kan tiltrække investeringer mhp. modernisering af den russiske energisektor.

Rådskonklusionerne understreger desuden vigtigheden af at udnytte synergi mulighederne mellem Energidialogen og Energicharterprocessen samt energidelen af Den Nordlige Dimension. Endvidere opfordrer Rådet indtrængende Rusland til at ratificere Kyoto-protokollen inden klimakonferencen i Moskva den 29. september-3. oktober 2003. Slutteligt tilskyndes Kommissionen til fortsat at inddrage Rådet i dialogarbejdet og at holde det fuldt orienteret om fremskridtene i forhandlingerne.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Energidialogen vedrører bl.a. forhold, hvor Kommissionen har kompetence på fællesskabets vegne (forhandling med tredjelande om aftaler bl.a. på handelsområdet). Regeringen er enig i, at initiativet ikke går videre end hensynet til nærheds- og proportionalitetsprincippet tillader.

4. **Gældende dansk ret**

Der er ikke tale om en retsakt.

5. **Høring**

Høring er ikke relevant i denne sammenhæng.

6. **Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser**

Forslaget til rådskonklusioner har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. **Samfundsøkonomiske konsekvenser**

Der er ingen samfundsøkonomiske konsekvenser af rådskonklusionerne.

8. **Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg**

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Rådsmødet (Transport, Telekommunikation og Energi) den 25. november 2002, jf. aktuelt notat af 14. november 2002, sendt til udvalget den 14. november 2002.

5b. Euro-Middelhavs samarbejdet

- Rådskonklusioner

Nyt notat

1. Baggrund og indhold

Middelhavsdimensionen af energipolitikken har ved flere lejligheder været drøftet i rådsregi, således konkluderede rådsmødet (energi) den 30. maj 2000, at rådet støtter øget samarbejde mellem EU-landene og øvrige lande omkring Middelhavet. Det Europæiske Råd i Feira i Portugal i juni 2000 vedtog en overordnet strategi for EU for det regionale samarbejde generelt i Middelhavsområdet. På rådsmødet den 14. maj 2001 præsenterede Kommissionen en Meddelelse om et forstærket samarbejdet på energi- og transportområdet. Der er i 2001 nedsat en række arbejdsgrupper med henblik på at konkretisere retningslinjer og prioriterede projekter, navnlig med henblik på forbedret energiinfrastruktur og grænseoverskridende kabel- og rørforbindelser. Derudover stiles der mod at reformere energimarkederne i de berørte Middelhavslande i retning af tilstandene inden for EU. Projekterne er i al væsentlighed baseret på investeringer fra den private sektor. Der planlægges to Euro-Middelhavs-energikonferencer på ministerniveau i 2003, dels den 20.-21. maj i Athen, dels i starten af december i Rom.

I de foreslåede rådskonklusioner hilses denne udvikling velkommen, og Rådet bekræfter sin støtte til målsætningerne for arbejdet.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Euro-Middelhavssamarbejdet på energiområdet vedrører bl.a. forhold, hvor Kommissionen har kompetence på Fællesskabets vegne (forhandling med tredjelande om aftaler bl.a. på handelsområdet). Regeringen er enig i, at initiativet ikke går videre end hensynet til nærheds- og proportionalitetsprincippet tillader.

4. Gældende dansk ret

Der er ikke tale om en retsakt.

5. Høring

Høring er ikke relevant i denne sammenhæng

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til rådskonklusioner har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der er ingen samfundsøkonomiske konsekvenser af rådskonklusionerne.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Rådsmødet (energi/industri) den 14. maj 2001, jf. aktuelt notat af 30. april, sendt til Folketingets Europaudvalg den 2. april 2001.

5c. Energidimensionen af Sydøst-Europa

- Rådskonklusioner

Nyt notat

1. Baggrund og indhold

Overordnet har Fællesskabet siden Helsingfors-topmødet i december 1999 haft som mål at styrke stabilitet, sikkerhed og økonomisk udvikling i Sydøst-Europa. Energidimensionen af samarbejdet med Sydøst-Europa har ikke tidligere været drøftet formelt i rådsregi af energiministrene, men på et uformelt rådsmøde (energi) i Thessaloniki den 22. februar 2003 kunne formanden konkludere, at der generelt var en positiv holdning til, at der bør gøres en indsats for at udvikle energisektorerne i de pågældende lande.

Kommissionen har udarbejdet en række analyser, benchmarking-rapporter og forslag til retningslinjer for arbejdet, herunder et "memorandum of understanding" for udvikling og liberalisering af elsektoren i regionen og dens integration i Fællesskabets indre elmarked.

På baggrund af disse analyser og oplæg understreger Rådet i de foreslåede rådskonklusioner vigtigheden af, at der etableres åbne, driftssikre og konkurrencebetonede markeder, bl.a. gennem rekonstruktion og udvikling af de nødvendige el- og gasinfrastrukturer. Endvidere understreges det, at der er behov for at involvere alle berørte parter, herunder især den private sektor og relevante sektorspecifikke organisationer som fx Den Europæiske Systemoperatør Organisation.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

EU's samarbejde på energiområdet med tredjelande i Sydøst-Europa vedrører bl.a. forhold, hvor Kommissionen har kompetence på Fællesskabets vegne (forhandling med tredjelande om aftaler bl.a. på handelsområdet). Regeringen er enig i, at initiativet ikke går videre end hensynet til nærheds- og proportionalitetsprincippet tillader.

4. Gældende dansk ret

Der er ikke tale om en retsakt.

5. Høring

Høring er ikke relevant i denne sammenhæng.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til rådskonklusioner har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. **Samfundsøkonomiske konsekvenser**

Der er ingen samfundsøkonomiske konsekvenser af rådskonklusionerne.

8. **Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg**

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5d. Den Nordlige Dimension

- Rådskonklusioner

Nyt notat

1. Baggrund og indhold

På udenrigsministrenes konference i Luxemburg den 21. oktober 2002 mellem EU-landenes udenrigsministre (dansk formandskab), de 7 partnerlande (Estland, Island, Letland, Litauen, Norge, Polen, Rusland) samt repræsentanter fra Europa-kommissionen blev der udarbejdet et sæt retningslinier til Kommissionens brug ved udarbejdelse af en ny Handlingsplan for Den Nordlige Dimension for perioden 2004-2006.

Den kommende Handlingsplan skal afløse den gældende handlingsplan for den Nordlige Dimension, som på finsk initiativ blev besluttet i juni 2000 og som gælder indtil udgangen af 2003.

Energi er som et tema under 'Infrastruktur' et af de prioriterede temaer indenfor Den Nordlige Dimension. Kommissionen anfører i sin statusrapport fra november 2002, at regionens store energiresourcer er af stor betydning for energiforsyningen og transit af olie og gas i EU. Samtidig er der et stort behov for investeringer i energiinfrastrukturen i regionen indenfor de kommende år med henblik på at sikre en stabil forsyning. Herudover er integrationen af regionens nye EU-medlemslande i et fælles europæisk energimarked af væsentlig betydning.

EU-Rusland energidialogen, det etablerede Østersøsamarbejde på energiområdet (Baltic Sea Energy Cooperation - BASREC), samt el – og gas-samarbejdet i regionen (BALTREL og Baltic Gas) fremhæves i Kommissionens statusrapport som de vigtigste initiativer inden for samarbejdet.

Kommissionen forventes at forelægge sit forslag ny handlingsplan i juni i år, hvorefter der må forventes behandling i Rådet til efteråret. Det var oprindeligt udmeldt fra Kommissionen, at planen ville være klar til debat allerede i marts i år. Det forventes, at Kommissionen vil orientere om status for arbejdet med den kommende Handlingsplan på rådsmødet den 14. maj 2003.

I det fremlagte forslag til rådskonklusioner fremhæves:

- betydningen af handlingsplanens implementering i relation til EU-udvidelsen og for fremme af det Trans-Europæiske Netværk af betydning for udviklingen af infrastrukturen på energiområdet og et fælles energimarked,
- støtte til at de udarbejdede Luxemburg - Guidelines er væsentlige elementer for den kommende Handlingsplan,
- tilslutning til Østersølandenes energiministres beslutning fra Vilnius i oktober 2002 om en fortsættelse af BASREC-samarbejdet,

- at bidrag til Kommissionens udarbejdelse af den kommende Handlingsplan tillige er tilgået fra konference i Bruxelles i marts 2003 fra Second Northern Dimension Forum,
- nødvendigheden af at inddrage alle relevante parter i processen, især fra den private sektor, industrien og de finansielle institutioner.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

De Nordlige Dimension vedrører bl.a. forhold, hvor Kommissionen har kompetence på fællesskabets vegne (forhandling med tredjelande om aftaler bl.a. på handelsområdet). Udviklingen af samarbejdet om Den Nordlige Dimension vil i sagens natur heller ikke være mulig alene på et rent nationalt plan. Regeringen er enig i, at initiativet ikke går videre end hensynet til nærheds- og proportionalitetsprincippet tillader.

4. Konsekvenser for Danmark

Der er ikke tale om en retsakt.

5. Høring

Høring er ikke skønnet relevant i denne sag.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til rådskonklusioner har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der er ingen samfundsøkonomiske konsekvenser af rådskonklusionerne.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Rådsmødet (Transport, Telekommunikation og Energi) den 25. november 2002, jf. aktuelt notat af 14. november 2002, sendt til udvalget den 14. november 2002.